

MALL FÖR SAMMANFATTANDE TEXT

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Ordförande: Filip Reinhag (S)

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Förvaltningschef: Marie Loob

Viktigare händelser

2023 var året då bemanningsfrågorna åter var i fokus. De nya reglerna för dygnsvila, som är den sammanhängande ledighet som medarbetare har rätt till mellan sina arbetspass, trädde i kraft 1 oktober och föregicks av en hel del förberedelser och planering. Omställning har varit omfattande och tagit mycket kraft av organisationen. Under sommaren fick sjukhuset utökade lokaler när den nya havspaviljongen invigdes. Paviljongen har frigjort utrymme, främst för akutmottagningen som länge varit en prioriterad verksamhet att få såväl större som mer ändamålsenliga lokaler. Region Gotland har under året tagit över driften av njursjukvården, inklusive dialysverksamheten. Verksamhetsövergången har fungerat bra, både för medarbetarna, där alla medarbetare valde att följa med, som för patienterna.

Under slutet av året förorenades vattnet i Visby med omnejd, och Region Gotland gick ut med en rekommendation om att koka allt hushållsvatten. Föroreningen drabbade hälso- och sjukvårdens verksamheter, bland annat fick Visby lasarett förses med nödvatten och belastningen på vattenlabb ökade markant då efterfrågan på analyser ökade kraftigt.

I de flesta undersökningar och patientenkäter får den gotländska vården höga betyg från patienter och medborgare. Förtroendet för Visby lasarett är bland de högsta i landet, och förtroendet för vårdcentralerna är något över snittet i riket.

Bidrag till måluppfyllelse

Inom samhällsperspektivet bidrar förvaltningens kärnverksamhet samt för året planerade aktiviteter till regionens måluppfyllelse. Ökad kontinuitet uppnås genom att fler listade på vårdcentral får en fast läkarkontakt, jämlikheten i vården ökar då arbetet med kunskapsstyrning formaliseras än mer, och arbetet med utvecklingen av utskrivningsprocessen har fortskridit tillsammans med socialförvaltningen. Inom förvaltningens beredskapsarbete har fokus legat på övningar och utbildning samt att arbetet med beredskapslagring inom kritiska områden påbörjats.

För att minska Gotlands klimatavtryck arbetar förvaltningen aktivt med att begränsa läkemedelsförskrivning, bland annat ska läkemedel som är skadliga för miljö och hälsa minska och där är trenden god. Utvecklingen av digitala tjänster har också haft en positiv inverkan på miljön. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har dock inte kommit igång med att identifiera förbrukningsvaror av engångskaraktär där användning skulle behöva minskas.

Inom verksamhetsperspektivet bidrar förvaltningen till regionens måluppfyllelse genom att flera nya digitala tjänster är i bruk vilket gynnar både medarbetare och patienter. När patienter i enkäter får frågor om bemötande får den gotländska sjukvården ofta höga betyg, även om uppsatta målnivåer inte alltid nås. Inom flera indikatorer inom cancer och säker vård står resultaten still eller har något försämrats. Arbeta pågår med att se över arbetssätt och identifiera förbättringar. Medskapande och delaktighet för medborgare i utvecklingsarbeten är ytterligare ett område som förvaltningen inte lyckas ta kliv framåt i.

VERKSAMHETSMÅTT

Patientsäkerhet och kvalitet är hörnpelare i hälso- och sjukvården, och under året har arbetet med Gröna korset fortsatt och är nu nästintill helt implementerat i förvaltningen. Implementeringen har lett till ett lärande och att man systematiskt arbetar med förbättringar.

Sett till medarbetarenkäten tar förvaltningen försiktiga steg i positiv riktning inom de flesta index som mäts i verksamhetsplanen. Trenden är också försiktigt positiv sett till en längre period. Under året har mycket fokus legat på återhämtning och friskfaktorer och det har också varit ett led i att vara en hälsofrämjande arbetsgivare.

Sett till planerade aktiviteter är de flesta påbörjade, många genomförda och några fortlöper under flera år. Måluppfyllelsen är från delvis till i hög grad uppfylld.

Ekonomi

Årets resultat uppgår till minus 229 miljoner kronor (16 miljoner kronor, 2022). Intäkter avviker positivt mot budget med 58 miljoner kronor. En del av denna avvikelse är interna intäkter, d.v.s. intäkter som kommer från egen verksamhet inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, cirka 28 miljoner kronor. De förvaltningsexterna intäkterna, 30 miljoner kronor, består framförallt av statsbidrag.

Kostnader avviker negativt mot budget med 287 miljoner kronor. Bakom underskottet finns inflation, dyra lönerörelser och kostnadsökningar för inhyrd personal p.g.a. stort behov av arbetskraft. För 2023 uppgår relationen inhyrd personal i förhållande till egen personal till cirka 15,6%. Exklusive bostäder är det 14,8%.

Förvaltningens nettokostnadsutveckling har för 2023 varit mycket hög med 17%. En stor del av nettokostnadsutvecklingen kan förklaras av minskade bidrag som berör intäktssidan där minskningen är 100 miljoner kronor eller 11%. Det är de pandemirelaterade bidragen som regioner tidigare fått som minskat kraftigt. Dessa statsbidrag uppgick till 106 miljoner kronor under 2022.

Den andra stora kostnadsökningen som förvaltningen ser är för arbetskraft, både egen och inhyrd personal. Dessa tillsammans har ökat i kostnad med 139 miljoner kronor. Kostnaden för egen personal ökar med 106 miljoner kronor. Kostnaden för inhyrd personal ökar med 43 miljoner kronor i förhållande till 2022. Då kostnaden för egen personal ökat, och även antalet anställda, kan det antas att kostnaden för inhyrd personal borde sjunkit. Detta har inte skett då de som rekryterats inte anställts fullt ut inom de områden där behovet av inhyrd personal är som störst.

Utveckling på sikt

Prognoserna framåt visar på en demografisk utveckling med fler äldre, och därmed ett ökat vårdbehov och färre i arbetsför ålder som kan arbeta i välfärden. För att möta den utmaningen behöver nya arbetssätt utvecklas och hela samhället behöver fokusera mer på goda levnadsvanor och hälsofrämjande arbete.

För hälso- och sjukvården ökar lokalbehovet framåt, planeringen för ett eventuellt nytt sjukhus måste påbörjas inom 1-2 år och primärvårdens lokalbehov ser även det ut att öka framöver. Till det kommer ökade krav på stärkt beredskap, en sjukvård rustad för ytterst krig, med beredskapslager bland annat. Den medicintekniska utvecklingen går fort framåt, en utveckling som ger nya och fler möjligheter så som högre tillgänglighet, analysmöjligheter och ökad kvalitet.

VERKSAMHETSMÅTT

Ekonomi är fortsatt pressad framåt, och beror, i det korta perspektivet på, lågkonjunktur, kostnadsökningar/inflation, förväntat dyra lönerörelser och lägre skatteintäkter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

VERKSAMHETSMÅTT	2023	2022	2021	2020
Antal läkarbesök primärvård	71 039	64 571	62 220	62 239
Antal läkarbesök specialistvård, inkl. akutmottagning och njurverksamhet	88 617	85 286	80 666	75 598
Antal läkarbesök psykiatri	6 179	6 348	5 992	6 436
Antal läkarbesök på akutmottagning	23 646	23 337	21 901	20 736
Antal vårdtillfällen somatisk vård	10 830	10 438	10 553	9 701
Antal vård dagar somatisk vård	41 143	41 635	41 423	38 324
Medelvårdstid somatisk vård, dagar	3,80	3,99	3,93	3,95
Antal vårdtillfällen psykiatrisk vård	734	842	772	925
Antal vård dagar psykiatrisk vård	5 180	4 857	4 157	3 713
Medelvårdstid psykiatrisk vård dagar	7,05	5,77	5,38	4,01
Antal operationer	*	5 753	6 422	6 891
Genomsnitt – Diagnosrelaterade grupper (DRG)	0,80	0,79	0,79	0,77
Antal besök Folketandvården	35 084	38 439	40 706	42 057

*kommentar: På grund av byte av operationsprogram kan inte jämförelse med tidigare år göras. Antal redovisas ej, definition av vilka operationer som ska redovisas pågår.